

Επισκόπηση

- Το βασικό πρόβλημα που πρέπει να λύσει σήμερα η χώρα μας είναι από πού και πως θα βρεθούν νέες θέσεις εργασίας. Μια σύγκριση με την Ευρώπη δείχνει ότι οι κλάδοι με το μεγαλύτερο έλλειμμα απασχόλησης και πιθανώς με τη μεγαλύτερη δυνατότητα δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας εντοπίζονται στην παραγωγική οικονομία, όπως είναι η βιομηχανία και οι υποστηρικτικές προς αυτή δραστηριότητες. Η ανάπτυξη τους αποτελεί και την προϋπόθεση για να βελτιώσει η χώρα κοινωνικές υπηρεσίες, τόσο μέσω της ιδιωτικής οικονομίας, όσο και μέσω του δημοσίου που θα αξιοποιεί πιο αποδοτικά τους πόρους που έχει στη διάθεση του, τις οποίες άλλες Ευρωπαϊκές χώρες ήδη συντηρούν ακριβώς διότι έχουν ισχυρότερη παραγωγική βάση. Αντίστοιχα, κλάδοι όπως το εμπόριο που σε ποσοστά απασχόλησης βρίσκονται κοντά στον ευρωπαϊκό μέσο όρο εμφανίζονται σχετικά υπερτροφικοί, ακριβώς λόγω της συγκριτικής αδυναμίας της παραγωγικής βάσης. Αυτό το έλλειμμα απασχόλησης στην Ελλάδα επηρεάζει τόσο τους νέους όσο και την απασχόληση των γυναικών. Επιπλέον η εξέλιξη της απασχόλησης στα χρόνια της κρίσης αναδεικνύει συγκεκριμένες αδυναμίες του εκπαιδευτικού συστήματος που είναι σημαντικό να αντιμετωπιστούν ώστε να ισχυροποιηθεί η ανάκαμψή της.
- Η ήπια αποδυνάμωση της οικονομίας μετά το καλοκαίρι του 2015 συνεχίζεται μέχρι και σήμερα. Αυτή είναι εμφανής ειδικά σε δραστηριότητες στις οποίες η διατήρηση των capital controls αποθαρρύνει την εισροή κεφαλαίων στη χώρα – όπως αποτυπώνει η εξέλιξη των εισπράξεων από ναυτιλία και τουρισμό, των εξαγωγών, της βιομηχανικής παραγωγής και της χωρητικότητας του εμπορικού στόλου με Ελληνική σημαία.
- Η μετάβαση της χώρας μας σε μία οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος μπορεί να έχει ισχυρό αναπτυξιακό πρόσημο, αρκεί να υπάρξει θεσμική εγγύηση και σωστός ενεργειακός προγραμματισμός με τη βέλτιστη δυνατή χρήση των διαθέσιμων ενεργειακών πόρων. Αναπτυξιακές ευκαιρίες διαμορφώνονται και στο πεδίο της ενεργειακής εξοικονόμησης, δηλ τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας κτιρίων, την εξοικονόμηση ενέργειας μέσω έξυπνων δικτύων, έξυπνων μετρητών και πρακτικών τηλε-ελέγχου, την ανάπτυξη αποκεντρωμένων συστημάτων παραγωγής-κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, την αύξηση της διεύθυνσης φυσικού αερίου στην οικονομία μέσω των προγραμματισμένων νέων διασυνδέσεων και την κατασκευή νέων σταθμών υδροηλεκτρικού φυσικού αερίου, και, τέλος, την παραγωγή και διανομή οικονομικά βιώσιμης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Τέλος, στον τομέα της περιβαλλοντικής βιομηχανίας υπάρχουν ανεκμετάλλευτες επιχειρηματικές ευκαιρίες που η αξιοποίησή τους προϋποθέτει την αύξηση των ποσοστών ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης των αποβλήτων, που στην Ελλάδα εξακολουθεί να είναι σχετικά περιορισμένες.

Το δελτίο αυτό είναι το τελευταίο του 2015.

Η συντακτική ομάδα εύχεται σε όλους καλές γιορτές, γεμάτες ευτυχία και χαρά και ένα καλύτερο 2016, γεμάτο υγεία και δύναμη!

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist
E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +302115006104

Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor
E: mmitsopoulos@sev.org.gr
T: +302115006157

Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor
E: printsipas@sev.org.gr
T: +302115006176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Μια εντελώς υποθετική άσκηση: Πόσοι επιπλέον έλληνες θα εργαζόντουσαν αν είχαμε τα ποσοστά απασχόλησης του πληθυσμού της ζώνης του ευρώ σε κάθε κλάδο;

(Eurostat, 2014, επεξεργασία ΣΕΒ)

Αρνητικές τιμές: «Αν ήμασταν ο μέσος όρος της Ευρώπης» θα είχαμε χαμηλότερη απασχόληση

Οι χαμένες ευκαιρίες απασχόλησης

Πρόσφατη μελέτη της PwC, βασισμένη σε στοιχεία του ΟΟΣΑ, αναδεικνύει τη δυνατότητα αύξησης του ΑΕΠ της χώρας μέσω της μείωσης της ανεργίας των νέων. Μάλιστα υπολογίζει τη δυνατότητα αύξησης του ΑΕΠ περίπου κατά €15 δισ., από τη μείωση της ανεργίας των 20ρηδων και 25ρηδων στα επίπεδα της Γερμανίας. Αυτή η καθαρά υποθετική άσκηση, σύγκρισης των ποσοστών απασχόλησης του πληθυσμού ανάμεσα σε χώρες με διαφορετική παραγωγική βάση και διαφορετικό επίπεδο θεσμικής ωρίμανσης, μπορεί να επεκταθεί με τις απαραίτητες επιφυλάξεις και σε όλες τις ηλικίες – ο Πίνακας 1 μας δείχνει ότι «αν η Ελλάδα ήταν στον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ» θα εργαζόντουσαν στη χώρα πάνω από σχεδόν 1,1 εκατ. άτομα τα οποία σήμερα είναι είτε άνεργα είτε άεργα. Αν ήμασταν «ο μέσος όρος της ζώνης του ευρώ» και πολλαπλασιάσουμε αυτό το 1,1 εκατ. δυνητικά εργαζόμενων με το ανά εργαζόμενο ΑΕΠ της χώρας του 2014, το ΑΕΠ της χώρας θα αυξανόταν κατά €47 δισ. ευρώ. Ως μέτρο σύγκρισης αναφέρεται ότι την περίοδο 2009-2015 η χώρα απώλεσε ΑΕΠ αξίας €64 δισ. Ευρώ με ο,τι αυτό συνεπάγεται μεταξύ άλλων και για τη βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος.

Όπως δείχνει όμως ο Πίνακας 1 δεν «λείπουν» στην Ελλάδα της κρίσης μόνο οι εργαζόμενοι νέοι, απουσιάζει και ένας ιδιαίτερα μεγάλος αριθμός εργαζόμενων γυναικών (650 χιλιάδες!) και μάλιστα ένας μεγάλο μέρος αυτών εντοπίζεται στις ηλικίες 40-59 ετών, εξέλιξη που έχει να κάνει τόσο με την πολιτική πρόωρων συνταξιοδοτήσεων όσο και με το γεγονός ότι με την έναρξη της κρίσης πολλές γυναίκες άφησαν την αγορά εργασίας ώστε να καλύψουν, στα πλαίσια περικοπής των οικογενειακών εξόδων λόγω απολύσεων ή μειώσεων αποδοχών, τη φροντίδα παιδιών ή ηλικιωμένων.

Σίγουρα η έλλειψη αποφασιστικότητας στην πρόωθηση μεταρρυθμίσεων και τα νέα προβλήματα που προσέθεσε η κρίση όπως η χρηματοπιστωτική ασφυξία και η υπερφορολόγηση των επιχειρήσεων και της μισθωτής εργασίας (Δελτία [19/11/2015](#) & [10/12/2015](#)) περιορίζουν τη ζήτηση για εργασία. Η ανάλυση της σχέσης επιδόσεων αγοράς εργασίας και του επιπέδου εκπαίδευσης του πληθυσμού αναδεικνύει όμως και σημαντικές αδυναμίες του εκπαιδευτικού συστήματος, σε ό,τι αφορά την ικανότητα του να κατευθύνει σε κλάδους που οδηγούν σε απασχόληση – είναι παράδοξο άλλωστε παρά την τόσο υψηλή ανεργία οτι υπάρχουν επιχειρήσεις που προσλαμβάνουν και δυσκολεύονται να βρουν κατάλληλα εκπαιδευμένους εργαζόμενους.

Οποσδήποτε η Ελλάδα είναι μια χώρα με σημαντική αύξηση του ποσοστού του πληθυσμού που ολοκληρώνει ανώτερες σπουδές κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών –δηλαδή η νέα γενιά σε γενικές γραμμές έχει σημαντικά καλύτερη εκπαίδευση από την προηγούμενη. Αυτό, σύμφωνα με εκθέσεις του ΟΟΣΑ ([Education at a glance 2015](#)), επηρεάζει τη δυναμική της κοινωνίας, καθώς τα παιδιά γονέων με υψηλή εκπαίδευση έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα τα ίδια να ολοκληρώσουν καλύτερες σπουδές και να έχουν αυξημένα εισοδήματα από εργασία. Όμως παραμένουν και αδυναμίες. Η ηλικιακή διάρθρωση της ανεργίας δείχνει ότι η απώλεια θέσεων εργασίας έχει πλήξει κυρίως τις μικρότερες ηλικίες και τις χαμηλότερες ακαδημαϊκές επιδόσεις –χωρίς αυτό να σημαίνει ότι και για τους νέους με καλύτερες ακαδημαϊκές επιδόσεις δεν έχουν υποχωρήσει τα ποσοστά απασχόλησης. Συγκεκριμένα, παρατηρούμε (Πίνακας 2) ότι υπήρξε από το 2005 έως το 2014 μια μεγάλη υποχώρηση του ποσοστού απασχόλησης ειδικά των ηλικιών 25-34 ετών με δευτεροβάθμια (δηλαδή, έχουν τελειώσει το λύκειο ή το γυμνάσιο) και ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (δηλαδή έχουν και κάποια τεχνική εκπαίδευση), με μείωση κοντά 20 ποσοστιαίες μονάδες του πληθυσμού σε αυτή την ηλικία, ενώ η υποχώρηση ήταν περίπου η μισή (11 και 8 ποσοστιαίες μονάδες) για άτομα ίδιας εκπαίδευσης αλλά ηλικίας 45-54 ετών (μια ομάδα που σε γενικές γραμμές επηρεάζεται λιγότερο από τις αθρόες πρώορες συνταξιοδοτήσεις που επηρέασαν στα χρόνια της κρίσης τις ηλικίες 55-60 ετών). Στον πληθυσμό με ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αναπαράγεται σε γενικές γραμμές η ίδια εικόνα, με τη διαφορά ότι τα ποσοστά απασχόλησης στην Ευρώπη εδώ είναι σημαντικά αυξημένα, αντανακλώντας τη διαδεδομένη στην Ευρώπη και ουσιαστικά ανύπαρκτη στην Ελλάδα τεχνική εκπαίδευση η οποία στις άλλες χώρες, σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, συνεισφέρει σημαντικά στη μείωση της ανεργίας και την αύξηση της απασχόλησης.

Το Διάγραμμα 1 μας δείχνει καταρχήν ότι η τόσο μεγάλη υποχώρηση της απασχόλησης στους νέους με δευτεροβάθμια εκπαίδευση έχει

Πίνακας 1: Πόσοι έλληνες θα εργαζόντουσαν αν είχαμε τα ποσοστά απασχόλησης του πληθυσμού της ζώνης του ευρώ; (Eurostat, 2014)

Χιλιάδες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες
15 έως 19 ετών	61	32	29
20 έως 24 ετών	123	55	67
25 έως 39 ετών	309	141	170
40 έως 59 ετών	460	134	323
60 έως 64 ετών	81	36	45
Άνω των 65	39	25	15
Σύνολο	1.072	422	649

Αποκλίσεις μπορεί να προκύπτουν ανάλογα με τη χρήση διαφορετικών ηλικιακών ομάδων, εθνικών λογαριασμών ή στοιχείων έρευνας εργατικού δυναμικού. Η τάξη μεγέθους παραμένει όμως.

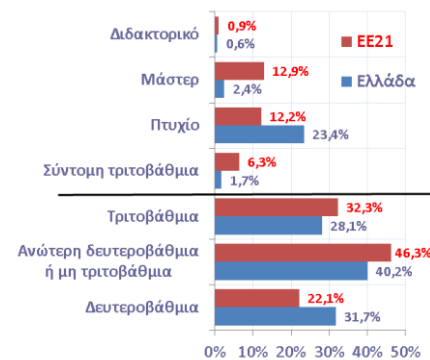
Πίνακας 2: Ποσοστό απασχόλησης πληθυσμού ανά ηλικία και επίπεδο εκπαίδευσης.

(ΟΟΣΑ, [Education at a glance 2015](#))

	Κάτω από ανώτερη δευτεροβάθμια									
	25-34 ετών					45-54 ετών				
	2000	2005	2010	2014	Δ14/05	2000	2005	2010	2014	Δ14/05
Ελλάδα	67,0%	71,6%	64,4%	51,4%	-20%	62,3%	64,2%	63,2%	53,6%	-11%
ΕΕ21	62,9%	60,7%	56,4%	54,3%		62,0%	63,6%	62,6%	61,9%	
	Ανώτερη δευτεροβάθμια ή μη τριτοβάθμια									
Ελλάδα	68,8%	72,9%	71,0%	54,2%	-19%	62,7%	67,7%	69,3%	59,6%	-8%
ΕΕ21	78,7%	78,4%	76,6%	75,3%		78,0%	79,2%	80,0%	80,0%	
	Τριτοβάθμια									
Ελλάδα	79,0%	79,1%	76,9%	62,9%	-16%	85,4%	87,3%	86,2%	78,3%	-9%
ΕΕ21	85,4%	85,0%	83,4%	81,1%		90,4%	90,6%	90,1%	89,7%	

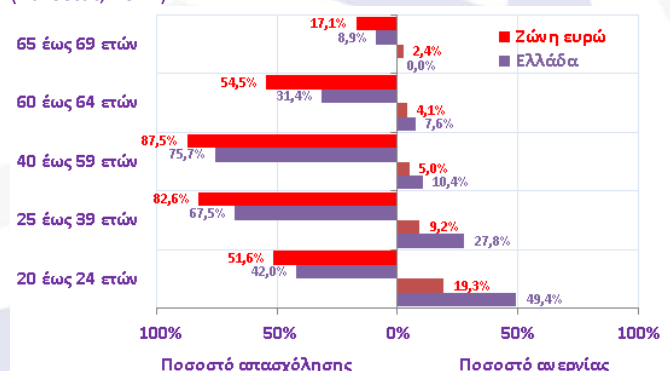
Διάγραμμα 1: Επίπεδο εκπαίδευσης ενήλικου πληθυσμού.

(ΟΟΣΑ, [Education at a glance 2015](#))

Διάγραμμα 2: Ποσοστό ανεργίας και απασχόλησης πληθυσμού 20-69 ετών με τριτοβάθμια εκπαίδευση.

(Eurostat, 2014)

ιδιαίτερη σημασία καθώς η ομάδα αυτή του πληθυσμού είναι σχετικά πολυπληθής, ειδικά αν συγκριθεί με την επόμενη βαθμίδα εκπαίδευσης –διαφορά που και πάλι εκφράζει τη σχετική αδυναμία της τεχνικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα.

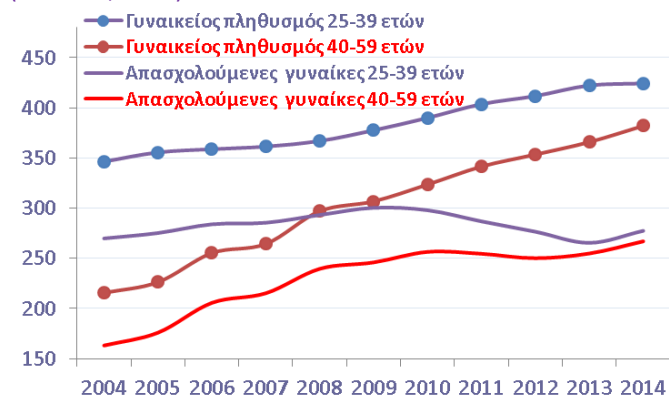
Το ίδιο διάγραμμα μας αναλύει και τη διάρθρωση των ακαδημαϊκών επιδόσεων όσων έχουν τριτοβάθμια εκπαίδευση. Εκεί βλέπουμε ότι στην Ελλάδα μεγάλο μέρος όσων έχουν τριτοβάθμια εκπαίδευση περιορίζονται στο πτυχίο, ενώ στην Ευρώπη αρκετοί προχωρούν σε κάποιου είδους μεταπτυχιακό. Σε επίπεδο διδακτορικού οι διαφορές με την Ευρώπη σε ό,τι αφορά τον αριθμό κατόχων σχεδόν εκλείπουν. Από τον Πίνακα 2 βλέπουμε ότι στον πληθυσμό με τριτοβάθμια εκπαίδευση και σε σχέση με την προ κρίσεως περίοδο το ποσοστό απασχόλησης για τις ηλικίες 45-54 έχει υποχωρήσει σχετικά λίγο και από σχετικά υψηλά επίπεδα, ενώ για τους νέους 25-34 έχει υποχωρήσει κατά 16 ποσοστιαίες μονάδες (μικρότερη υποχώρηση πάντως από τους νέους με χαμηλότερα ακαδημαϊκά επιτεύγματα). Αυτό που εντυπωσιάζει όμως είναι η μεγάλη διαφορά στο ποσοστό απασχόλησης όσων νέων 25-34 ετών έχουν τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα της κρίσης σε σχέση με την Ευρώπη – εδώ μόνο το 62,9% όσων έχουν τριτοβάθμια εκπαίδευση εργάζεται, ενώ στην Ευρώπη το 81,1%. Την εικόνα αυτή καθρεφτίζει και το Διάγραμμα 2. Το Διάγραμμα 3 αντίστοιχα καταγράφει τη σχετική πορεία απασχόλησης γυναικών με τριτοβάθμια εκπαίδευση σε δυο διαφορετικές ηλικιακές ομάδες –νέες και μέσης ηλικίας - ενώ η εικόνα για τους άνδρες είναι αντίστοιχη.

Παρατηρούμε επιπλέον από τα Διαγράμματα 4-6 πως η υστέρηση στο ποσοστό απασχόλησης όσων έχουν τριτοβάθμια εκπαίδευση προκύπτει κυρίως από τη μεγάλη υστέρηση στην απασχόληση του πληθυσμού που έχει μόνο πτυχίο, και όχι κάποιο μάστερ ή διδακτορικό (αν και στις περιπτώσεις αυτές η χώρα μας υστερεί σημαντικά στην απασχόληση όσων αποφοίτων έχουν αφιερώσει πολλά επιπλέον χρόνια στην εκπαίδευση). Αναδεικνύεται συνεπώς η αδυναμία του εκπαιδευτικού συστήματος να εξοπλίσει τους πτυχιούχους με κάποιες επιπλέον δεξιότητες, σε μεταπτυχιακά που να οδηγούν σε απασχόληση, κάτι που αναδεικνύει μια ποιοτική υστέρηση της τριτοβάθμιας παιδείας.

Όμως και η ανάλυση της κατανομής της απασχόλησης σε κλάδους «ως αν ήμασταν Ευρώπη» αποκαλύπτει ενδιαφέρουσες πληροφορίες. Από το Διάγραμμα της πρώτης σελίδας βλέπουμε καταρχήν ότι η Ελλάδα έχει μεγάλο έλλειμμα απασχόλησης στην καρδιά της παραγωγικής οικονομίας –στη μεταποίηση. Η υστέρηση είναι τέτοια που φαίνεται ότι βασικά αυτός ο κλάδος μπορεί να προσφέρει απάντηση στο ερώτημα «από πού θα έρθουν οι θέσεις εργασίας», κάτι που είναι εύλογο καθώς είναι καταρχήν ο κλάδος που παράγει κατά κανόνα υψηλότερης προστιθέμενης αξίας, διεθνώς εμπορεύσιμα, αγαθά. Αντίστοιχα, υπηρεσίες διοικητικής υποστήριξης και τεχνολογιών επικοινωνιών και πληροφορικής καθώς και επαγγελματικές και επιστημονικές δραστηριότητες που υποστηρίζουν την παραγωγή μπορούν να δημιουργήσουν αξιόλογο αριθμό θέσεων εργασίας, αλλά προϋποθέτουν φυσικά την ανάκαμψη της ίδιας της παραγωγής. Από τις κατηγορίες απασχόλησης με μεγάλο έλλειμμα απασχόλησης (ή δυνητικά με μεγάλη δυνατότητα προσθήκης θέσεων εργασίας) είναι και ο κλάδος υγείας και κοινωνικών υπηρεσιών. Το έλλειμμα αυτό αντανακλά από τη μία το χαμηλότερο επίπεδο ανάπτυξης της Ελληνικής οικονομίας, που δεν είναι σε θέση να προσφέρει υπηρεσίες που χώρες της Ευρώπης με ισχυρότερη παραγωγική βάση έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν στους πολίτες τους. Αντικατοπτρίζει όμως και τη σημαντική υστέρηση της χώρας σε αριθμό βασικών υπηρεσιών, όπως για παράδειγμα η λειτουργία παιδικών σταθμών, υπηρεσίες που είναι κρίσιμες για τη διευκόλυνση των γυναικών να παραμείνουν στην αγορά εργασίας. Η ανάλυση αυτή αναδεικνύει επίσης το «πλεόνασμα» απασχόλησης σε καταλύματα και εστιατόρια, που είναι εύλογο και αντικατοπτρίζει τις συγκριτικά με την Ευρώπη ισχυρές επιδόσεις του τουριστικού τομέα, αν και το πλεόνασμα αυτό απασχόλησης είναι μάλλον περιορισμένο. Η σχετικά μικρή υστέρηση στην απασχόληση στο εμπόριο πρέπει να συγκριθεί και με τη μεγάλη υστέρηση στην παραγωγή, ώστε να αναδειχθεί και από την πλευρά της απασχόλησης το έλλειμμα της παραγωγής σε σχέση με την κατανάλωση. Τέλος, φαίνεται ότι υπερβολικά πολλοί εργαζόμενοι βρίσκονται στον πρωτογενή αγροτικό τομέα. Αυτό σημαίνει ότι με την κατάλληλη αγροτική πολιτική που δίνει έμφαση στην αναδιάρθρωση και στην επεξεργασία βιομηχανικών καλλιεργειών και όχι στην άκοπη είσπραξη επιδοτήσεων όπως γινόταν κατά κόρον στο παρελθόν, υπάρχουν

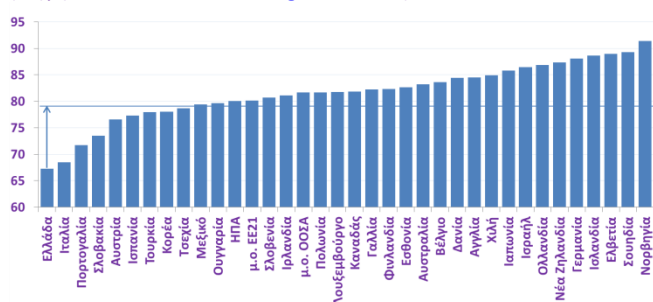
Διάγραμμα 3: Πληθυσμός και απασχόληση γυναικών με τριτοβάθμια εκπαίδευση.

(Eurostat, 2014)

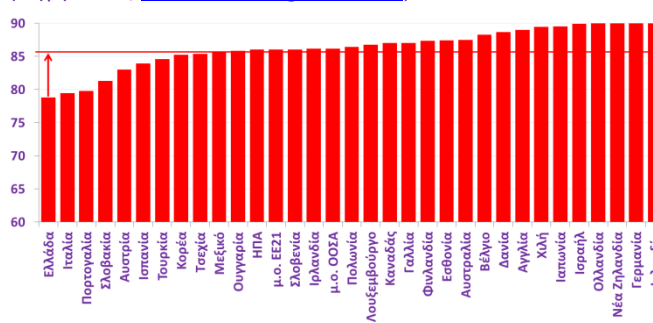
Διάγραμμα 4: Ποσοστό απασχόλησης αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης – κάτοχοι μόνο πτυχίου.

(Πηγή ΟΟΣΑ, Education at a glance 2015)

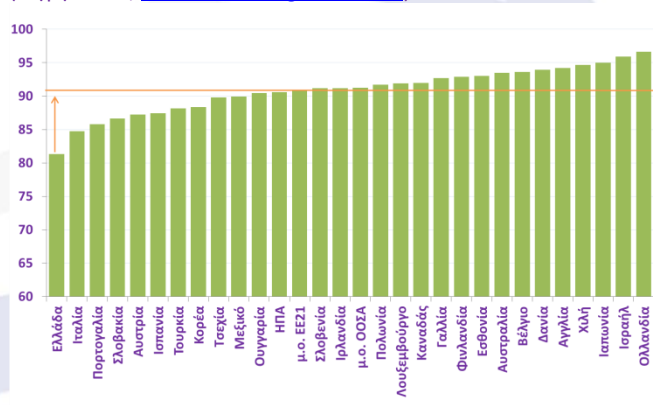
Διάγραμμα 5: Ποσοστό απασχόλησης αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης – κάτοχοι μάστερ.

(Πηγή ΟΟΣΑ, Education at a glance 2015)

Διάγραμμα 6: Ποσοστό απασχόλησης αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης – κάτοχοι διδακτορικού.

(Πηγή ΟΟΣΑ, Education at a glance 2015)

κυρίως δυνατότητες ενίσχυσης της μεταποίησης αγροτικών προϊόντων και αύξηση της προστιθέμενης αξίας (Δελτίο 9/7/15). Επίσης, ο αναλογικά μεγάλος αριθμός των γυναικών που εργάζονται στην αγροτική παραγωγή (40% των εργαζόμενων του κλάδου στην Ελλάδα αντί 30% κατά μέσο όρο στη ζώνη του ευρώ) ειδικά μέσω των και υψηλότερων ηλικιών (Διάγραμμα 7) αναδεικνύει την κοινωνική διάσταση που είχε για πολλά χρόνια η ασφάλιση στον ΟΓΑ, γεγονός που συνεπάγεται αντίστοιχες προκλήσεις για τον σχεδιασμό του ασφαλιστικού και της κοινωνικής πολιτικής (Δελτίο 29/10/2015).

Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις

Ισοζύγιο πληρωμών: Στα 314 εκατ. ευρώ διαμορφώθηκε τον Οκτώβριο του 2015 το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, έναντι ελλείμματος 456 εκατ. ευρώ τον Οκτώβριο του 2014, κυρίως λόγω του περιορισμού του ελλείμματος του ισοζυγίου αγαθών κατά €721 εκατ., ως αποτέλεσμα της μείωσης των καθαρών πληρωμών για καύσιμα εξαιτίας της μεγάλης πτώσης στην τιμή του πετρελαίου. Ωστόσο, οι εισπράξεις από εξαγωγές παρουσιάζουν εξασθένηση, ιδίως στις μεταφορές (-44,4%) αλλά και στον τουρισμό (-4,1% Πίνακας 3, Διάγραμμα 8). Κατά το διάστημα Ιαν – Οκτ 2015 οι εισπράξεις από εξαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα και πλοία παρουσίασαν άνοδο κατά 5,6%, ενώ οι αντίστοιχες δαπάνες για εισαγωγές δεν παρουσίασαν αξιόλογη μεταβολή (-0,6%). Το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών περιορίστηκε λόγω της μείωσης των εισπράξεων από μεταφορές (-20,3%), η οποία αντισταθμίστηκε εν μέρει από την άνοδο των εισπράξεων από ταξιδιωτικές υπηρεσίες (+5,7%) και την υποχώρηση των πληρωμών για λοιπές υπηρεσίες (-20,3%).

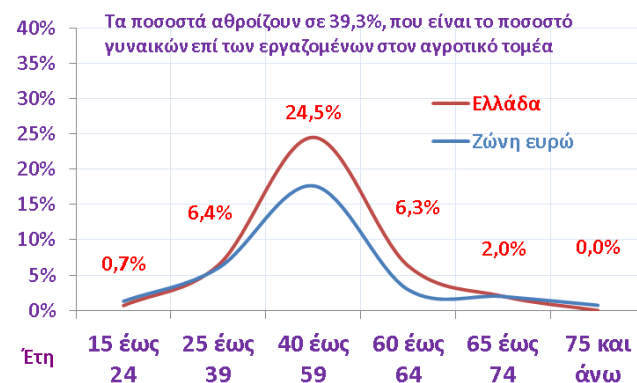
Ταξιδιωτικό ισοζύγιο: Η μείωση των ταξιδιωτικών εισπράξεων κατά -4,1% τον Οκτώβριο του 2015 (€961 εκατ. έναντι €1.001 εκατ. τον αντίστοιχο μήνα του 2014) οφείλεται κυρίως στη μείωση της μέσης δαπάνης ανά ταξίδι κατά -4,7%, καθώς οι αφίξεις αυξήθηκαν κατά +0,7%. Η εξέλιξη αυτή συνεχίζει την εικόνα του Σεπτεμβρίου (αύξηση αφίξεων κατά 0,2%, μείωση εισπράξεων κατά -5,4%). Συνολικά κατά το διάστημα Ιαν-Οκτ 2015, οι ταξιδιωτικές εισπράξεις ανήλθαν στα €13,7 δισ. παρουσιάζοντας αύξηση +5,7% (+6,6% στο 9μηνο), ενώ οι αφίξεις αυξήθηκαν κατά +7,9% (22,5 εκατ. ταξιδιώτες, έναντι 20,8 εκατ. την αντίστοιχη περίοδο του 2014, +8,6% στο 9μηνο).

Κύκλος εργασιών στη Βιομηχανία: Εντείνεται η πτώση του κύκλου εργασιών στη Βιομηχανία τον Οκτώβριο (Διάγραμμα 9), με τον γενικό δείκτη να καταγράφει υποχώρηση -18,9%, έναντι αύξησης +5% που σημειώθηκε τον ίδιο μήνα πέρυσι. Η υποχώρηση του γενικού δείκτη οφείλεται κυρίως στη μείωση των πωλήσεων του κλάδου πετρελαιοειδών (-36,7%), καθώς επίσης και στον κλάδο των ορυχείων (-12,5%), ενώ ηπιότερη είναι η υποχώρηση της μεταποίησης εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών (-2,3%). Ειδικότερα, στη μεταποίηση μεγάλη πτώση παρουσιάζουν οι πωλήσεις στην ένδυση (-28,3%), στα μη μεταλλικά ορυκτά (-14,9%), στην κατασκευή Η/Υ (-15,6%) και στον κλάδο επισκευής και εγκατάστασης μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (-24,4%). Ο κλάδος των τροφίμων σημείωσε μικρότερη υποχώρηση (-3,9%), ενώ αντίθετα άνοδο σημείωσαν οι πωλήσεις κυρίως στους κλάδους ποτών (+32,5%), καπνού (+7,6%) και ηλεκτρολογικού εξοπλισμού (+37,3%). Συνολικά κατά το διάστημα Ιαν – Οκτ 2015, καταγράφεται πτώση -11,1% στον γενικό δείκτη, ενώ στη μεταποίηση χωρίς τα καύσιμα σημειώνεται άνοδος +2,2%, ως αποτέλεσμα της μεγάλης ανόδου κατά το πρώτο 6μηνο του έτους.

Ανεργία: Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΑΕΔ, ο αριθμός των ανέργων που αναζητούν εργασία ανήλθε στους 844.308 τον Νοέμβριο του 2015, έναντι 814.798 τον προηγούμενο μήνα και 854.517 τον Νοέμβριο του 2014. Από το σύνολο των ανέργων, οι 457.934 (ποσοστό 54,2%) είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο του ΟΑΕΔ για χρονικό διάστημα ίσο ή μεγαλύτερο των 12 μηνών. Παρά τη σταδιακή υποχώρηση στον αριθμό των ανέργων που καταγράφηκε από τις αρχές του έτους, η οποία ενδεχομένως σχετίζεται με τις καλές επιδόσεις του τουρισμού, από τον Σεπτέμβριο και μετά η καθοδική αυτή πορεία αντιστρέφεται, με τον αριθμό των ανέργων να πλησιάζει στα επίπεδα των προηγούμενων ετών (Διάγραμμα 10).

Δύναμη του ελληνικού εμπορικού στόλου: Μείωση -1,7% σημείωσε η δύναμη και -2,1% (Διάγραμμα 11) η χωρητικότητα του ελληνικού εμπορικού στόλου (αριθμός πλοίων με ελληνική σημαία χωρητικότητας 100 ΚΟΧ και πάνω) τον Οκτώβριο του 2015 σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα πέρυσι, έναντι μείωσης -2,1% και αύξησης +1,5% αντίστοιχα πέρυσι. Αξίζει να σημειωθεί πως η χωρητικότητα

Διάγραμμα 7: Ποσοστό γυναικών επί εργαζομένων στον αγροτικό τομέα, μοιρασμένο ανά ηλικιακή ομάδα (Eurostat, 2014)

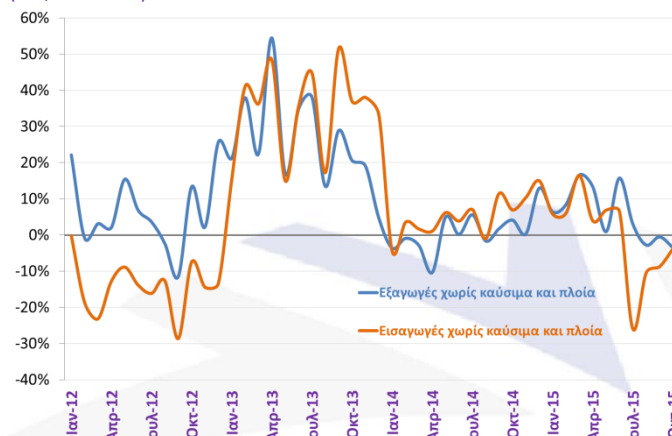

Πίνακας 3: Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (ΤτΕ, Οκτ. 2015)

(€ εκατ.)	Σύνολο	Ιανουάριος – Οκτώβριος		
	2014	2014	2015	%Δ
Ισοζύγιο αγαθών	-22.279,4	-18.536,2	-14.157,4	-23,6%
Εξαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία	17.112,1	14.154,1	14.944,0	5,6%
Εξαγωγές καυσίμων	9.049,8	7.716,0	5.589,5	-27,6%
Εισαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία	30.884,1	25.420,3	25.262,1	-0,6%
Εισαγωγές καυσίμων	15.384,2	13.004,1	9.036,5	-30,5%
Εισαγωγές πλοίων	2.799,2	2.485,7	554,7	-77,7%
Εισπράξεις από υπηρεσίες	31.051,3	27.742,4	25.609,2	-7,7%
Τουρισμός	13.393,1	13.002,8	13.748,5	5,7%
Μεταφορές	13.130,8	10.912,4	8.699,5	-20,3%
Άλλες υπηρεσίες	4.527,4	3.827,3	3.161,2	-17,4%
Εισροές από ΕΕ	4.231,5	3.321,9	3.828,2	15,2%
Τρέχουσες	1.441,7	1.332,9	1.876,3	40,8%
Κεφαλαιακές	2.789,8	1.988,9	1.951,9	-1,9%
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών*	-1.256,8	1.376,7	3.932,7	185,7%

* Περιλαμβάνονται και οι κεφαλαιακές μεταβιβάσεις

Διάγραμμα 8: Μεταβολή εισαγωγών και εξαγωγών πλην καυσίμων και πλοίων (ΤτΕ, Οκτ. 2015)

των ελληνικών εμπορικών πλοίων παρουσιάζει υποχώρηση για τρίτο συνεχόμενο μήνα, δημιουργώντας ανησυχία για τις μακροπρόθεσμες συνέπειες στον τομέα της ναυτιλίας από την επιβολή κεφαλαιακών ελέγχων και τη συζήτηση περί ριζικής αλλαγής του τρόπου φορολόγησης των ναυτιλιακών επιχειρήσεων στην Ελλάδα.

Δείκτης τιμών εισροών – εκροών στη Γεωργία – Κτηνοτροφία: Οι όροι εμπορίου στη γεωργία και την κτηνοτροφία συνεχίζουν να παρουσιάζουν βελτίωση τον Οκτώβριο του 2015, με τις τιμές εκροών (αγροτικών προϊόντων) να αυξάνονται για 11ο συνεχόμενο μήνα (+3,6%) και τις τιμές εισροών (λιπάσματα, ζωοτροφές, αγροτικά μηχανήματα κλπ) να υποχωρούν για 27ο συνεχόμενο μήνα (-2,8%).

Οι αναπτυξιακές επιδράσεις της μετάβασης προς μία οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα

Οι αναμενόμενες εξελίξεις στον χώρο της απελευθέρωσης των ενεργειακών αγορών και των ιδιωτικοποιήσεων, καθώς και οι δεσμεύσεις για μείωση των εκπομπών θερμοκηπίου και ορθολογική χρήση ενέργειας, πέρα από την εξυπηρέτηση των στόχων στους οποίους αποβλέπουν, δημιουργούν συνθήκες για ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων υψηλής προστιθέμενης αξίας. Σημαντικές ευκαιρίες αναδύονται ιδιαίτερα για το υφιστάμενο βιομηχανικό και κατασκευαστικό δυναμικό της χώρας.

Η ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, βεβαίως, προϋποθέτει την εγκατάσταση ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος για την ανάληψη και ευδοκίμησή τους, ανταγωνιστικό ενεργειακό κόστος καθώς και την παροχή των θεσμικών δυνατοτήτων για υλοποίηση όσων παρατίθενται στη συνέχεια Προβληματισμό προκαλεί, ιδίως, η απουσία ενεργειακού προγραμματισμού με χρονικό ορίζοντα τα τέλη της επόμενης δεκαετίας. Λόγω του μεγάλου χρόνου ωρίμανσης και του υψηλού κόστους των ενεργειακών υποδομών, απαιτείται υψηλός σχεδιασμός, όχι μόνο όσον αφορά στο ενεργειακό ισοζύγιο και τη σύνθεση του μίγματος καυσίμων ηλεκτροπαραγωγής, αλλά και τη δομή των δικτύων ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου, τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε ό,τι αφορά στις διεθνείς διασυνδέσεις, όπως είναι τα διευρωπαϊκά ενεργειακά δίκτυα – (Trans-European Energy Networks -TENs).

Σε κάθε περίπτωση πρέπει να επισημανθεί ότι η προσπάθεια για μείωση των εκπομπών θερμοκηπίου που είναι το βασικό ζητούμενο δεν πρέπει να αποκλείει επενδύσεις σε συμβατικές μονάδες ηλεκτροπαραγωγής υψηλής απόδοσης. Σύγχρονες λιγνιτικές μονάδες για παράδειγμα με βαθμό απόδοσης μεγαλύτερο του 40% εκπέμπουν διοξείδιο του άνθρακα μειωμένο κατά 30% τουλάχιστον συγκρινόμενες με αυτές που λειτουργεί σήμερα η ΔΕΗ διασφαλίζοντας παράλληλα το απαραίτητο για κάθε χώρα επίπεδο ενεργειακής αυτάρκειας και κόστος παραγωγής που δεν επηρεάζεται από τις διεθνείς εξελίξεις.

Οι αναπτυξιακές προοπτικές που διαμορφώνονται λόγω των παραπάνω αφορούν:

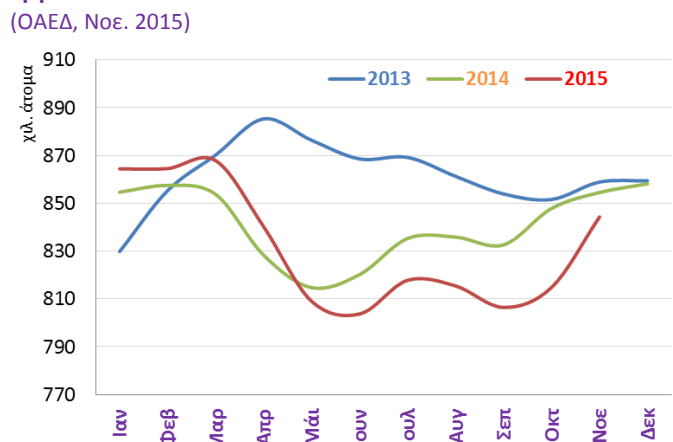
1. Στην ανάπτυξη υποδομών που να στηρίζουν την ευστάθεια του συστήματος ηλεκτροπαραγωγής κάτω από τις νέες συνθήκες ισοζυγίου (μέχρι και 40% ΑΠΕ) διασφαλίζοντας παράλληλα τη βέλτιστη εκμετάλλευση του σήμερα εγκατεστημένου δυναμικού. Οι παραπάνω υποδομές καλούνται πρωτίστως να καλύψουν ανάγκες σε διασυνδέσεις με το ηπειρωτικό σύστημα των Κυκλάδων και της Κρήτης (αριστοποίηση της εκμετάλλευσης του αιολικού δυναμικού σε νησιωτικές περιοχές), καθώς και διεθνείς διασυνδέσεις (διασφάλιση της ευστάθειας του εθνικού συστήματος - διάθεση ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ για κάλυψη του σχετικού ελλείμματος σε άλλες χώρες της Ε.Ε.) στο πλαίσιο και της αναδυόμενης προσέγγισης της Ε.Ε. για τα διευρωπαϊκά δίκτυα. Επίσης, υπάρχει ανάγκη δημιουργίας νέων υποδομών για την αποθήκευση μέσω αντλησιοταμίευσης (αριστοποίηση της αξιοποίησης του μίγματος ηλεκτροπαραγωγής-μείωση ανισορροπιών-βελτίωση δυνατότητας απόκρισης σε θερινές αιχμές), καθώς και για την ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης δικτύων διανομής (μετεξέλιξη σε smart grids) με στόχο την αριστοποίηση της λειτουργίας κάτω από ανάγκες για αυξημένη ευελιξία και άμεση ανταπόκριση.

2. Στην ενίσχυση των δυνατοτήτων κάλυψης των ενεργειακών αναγκών, σε τομείς της παραγωγής, από ΑΠΕ πλην ηλεκτροπαραγωγής. Αυτό αφορά ιδιαίτερα στην εκπλήρωση της δέσμευσης για τις θερμικές ΑΠΕ (20%) μέσω της διέυρυνσης της χρήσης σχετικών συστημάτων στη βιομηχανία (ηλιακοί συλλέκτες –

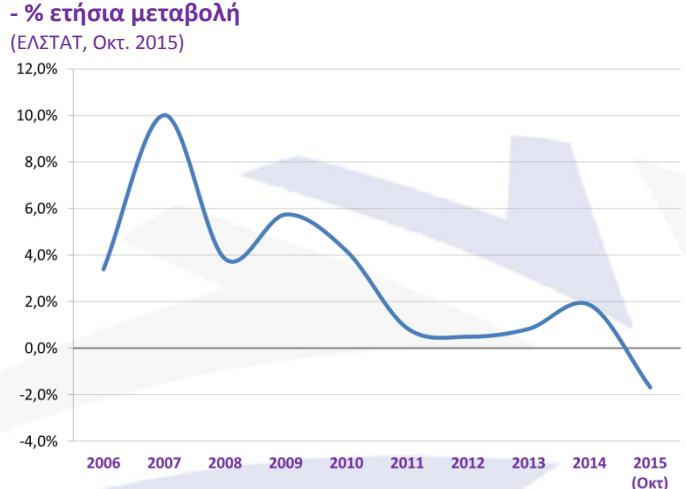
Διάγραμμα 9: Κύκλος εργασιών στη μεταποίηση - % μεταβολή με αντίστοιχο μήνα προηγούμενου έτους (ΕΛΣΤΑΤ, Οκτ. 2015)

Διάγραμμα 10: Εγγεγραμμένοι στον ΟΑΕΔ που αναζητούν εργασία (ΟΑΕΔ, Νοε. 2015)

Διάγραμμα 11: Συνολική χωρητικότητα εμπορικού στόλου - % ετήσια μεταβολή (ΕΛΣΤΑΤ, Οκτ. 2015)

καύση βιομάζας από πρώτες ύλες), στον πρωτογενή τομέα (καύση βιομάζας/βιοαερίου – εκμετάλλευση γεωθερμίας χαμηλής ενθαλπίας), στις λουπές επιχειρήσεις (κυρίως μέσω ηλιακών συλλεκτών).

3. Στην ενθάρρυνση της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης σε συνδυασμό και με την εκμετάλλευση των πλεονεκτημάτων της διάσπαρτης μικρής ηλεκτροπαραγωγής. Οι παρεμβάσεις αφορούν ενδεικτικά στην διεύρυνση των υποδομών τηλεθέρμανσης μέσω ΔΕΗ (αφορά κυρίως περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας), την δημιουργία συμπαραγωγής σε περιοχές οργανωμένης εγκατάστασης δραστηριοτήτων (επιχειρηματικά πάρκα) για εξυπηρέτηση των αναγκών αυτών των τελευταίων, και, τέλος, την εγκατάσταση μονάδων συμπαραγωγής σε μεγάλα κτιριακά συγκροτήματα (νοσοκομεία, ξενοδοχεία, εκπαιδευτικά ιδρύματα, κ.λπ.) με στόχο και τη μικρή αποκεντρωμένη ηλεκτροπαραγωγή (ευελιξία συστήματος-περιορισμός απωλειών).

4. Στη συνέχιση των δράσεων για βελτίωση των ενεργειακών χαρακτηριστικών σε υφιστάμενα κτίρια (υπηρεσίες-δημόσια κτίρια-στέγαση, Διάγραμμα 12). Η σχετική προσπάθεια προτείνεται να υποστηριχθεί όχι μόνο από φοροαπαλλαγές απευθυνόμενες σε περιορισμένες ομάδες, αλλά και από μηχανισμούς γενικότερης εφαρμογής. Στο πλαίσιο αυτό, μπορεί να ενθαρρυνθεί η δημιουργία σχημάτων για παροχή ενεργειακών υπηρεσιών οι οποίες, πέρα από το συμβουλευτικό/διαχειριστικό σκέλος, θα επεκτείνονται και σε αυτό της χρηματοδότησης.

5. Στη διεύρυνση της χρήσης βιοκαυσίμων στις μεταφορές. Δράσεις στον τομέα αυτόν αφορούν παρεμβάσεις στα συστήματα πρόωσης πετρελαιοκίνητων μέσων μαζικής μεταφοράς, φορτηγών και βυτιοφόρων με στόχο τη χρήση καυσίμου υψηλής περιεκτικότητας σε βιοντίζελ, καθώς και τη δημιουργία σχετικών υποδομών ανεφοδιασμού.

Η ανάληψη επενδυτικών πρωτοβουλιών ως ανωτέρω μπορεί να επιδράσει θετικά στην ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας. Συγκεκριμένα, η επιχειρηματική δράση μπορεί να ωφεληθεί στους κάτωθι τομείς:

α. Εξομάλυνση των συνθηκών λειτουργίας των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής συνδυασμένου κύκλου (βιωσιμότητα σχετικών επενδύσεων).

β. Μεγιστοποίηση της συνεισφοράς υδροηλεκτρικών μονάδων στην κάλυψη θερινών αιχμών σε σχέση με μονάδες άμεσης απόδοσης με υψηλό κόστος παραγωγής (μείωση οριακής τιμής στις περιόδους αιχμής-συμπίεση του ηλεκτρικού ρεύματος).

γ. Μείωση επιβαρύνσεων υπηρεσιών κοινωνικής ωφέλειας ΥΚΩ λόγω της σταδιακής κατάργησης πετρελαικών σταθμών λόγω διασυνδέσεων (μείωση επιβάρυνσης ιδιαίτερα των επιχειρήσεων εντάσεως ενέργειας).

δ. Αύξηση δυνατοτήτων εγκατάστασης μονάδων ΑΠΕ (κυρίως ανεμογεννητριών) στην ηπειρωτική χώρα και στα νησιά υπό την προϋπόθεση τιμολόγησης εφάμιλλης των συμβατικών πηγών ενέργειας (grid parity).

ε. Δημιουργία/αύξηση ζήτησης σε υλικά και έργα που σχετίζονται με τις προαναφερθείσες υποδομές με ανάλογες επιπτώσεις στην ενεργειακή παραγωγή, δεδομένου ότι οι σχετικές δυνατότητες υπάρχουν (υποβρύχια καλώδια, συστήματα υποστήριξης smart grids, δομικά υλικά, μεταλλικές κατασκευές, υποδομές αιολικών, σωλήνες μεταφοράς, έργα πολιτικού μηχανικού).

στ. Μείωση κόστους παραγωγής στις δραστηριότητες ΑΠΕ πλην ηλεκτροπαραγωγής και τους χρήστες των ανωτέρω συστημάτων μέσω της χαμηλού κόστους κάλυψης των θερμικών αναγκών (θερμοκήπια, πρώτου επιπέδου μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, βιομηχανίες με απαιτήσεις σε ζεστό νερό, θέρμανση κτηρίων).

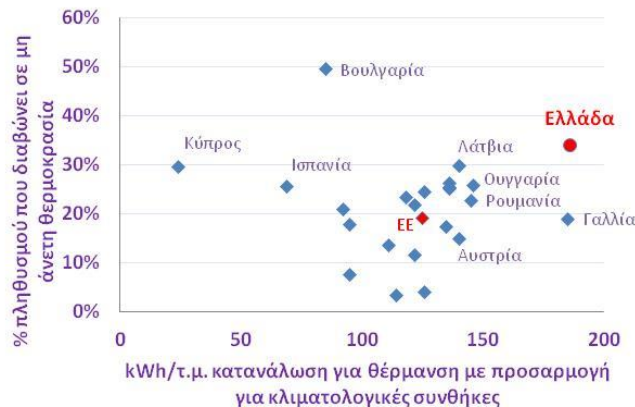
ζ. Δημιουργία συνθηκών για επίτευξη πρωιμότητας σε δυναμικές υπαίθριες καλλιέργειες (π.χ. σπαράγγια), με την αξιοποίηση πρόσθετων εκτάσεων, και την μεγιστοποίηση χρήσης ή βαθμού εκμετάλλευσης υφιστάμενων καλλιέργειών.

η. Δημιουργία/αύξηση ζήτησης για μη ηλεκτροπαραγωγά συστήματα ΑΠΕ, τα περισσότερα των οποίων παράγονται ή μπορούν εύκολα να παραχθούν στην Ελλάδα στο σύνολό τους ή με υψηλή προστιθέμενη αξία (ηλιακά, λέβητες και λουπές μονάδες καύσης, συστήματα ολοκλήρωσης/διαχείρισης).

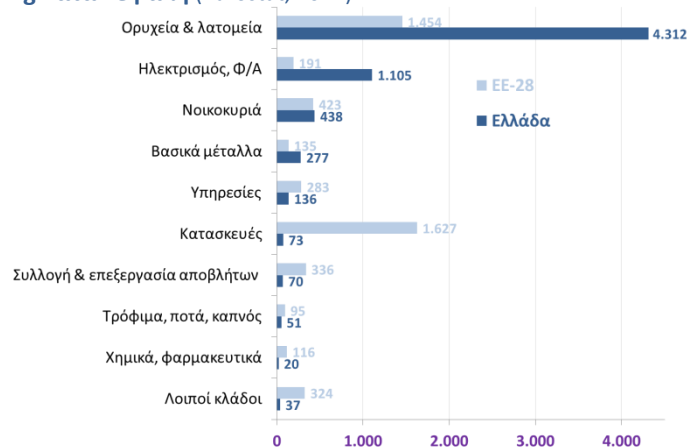
θ. Εμφάνιση νέων δυνατοτήτων για επιχειρηματική δραστηριοποίηση σχετικών με επενδύσεις, π.χ. παροχή υπηρεσιών κάλυψης θερμικών αναγκών σε βιομηχανικά πάρκα, ξενοδοχειακές μονάδες, δημόσια κτήρια, κ.λπ., εκ παραλλήλου με την διοχέτευση στο δίκτυο

Διάγραμμα 12: Κατανάλωση ενέργειας νοικοκυριών ανά τ.μ. για θέρμανση, προσαρμοσμένη για μέσο όρο κλιματολογικών συνθηκών Ε.Ε. και ποσοστό πληθυσμού με οίκημα που δεν έχει άνετη ζεστή ή δροσιά.

(European Environment Agency, 2012)

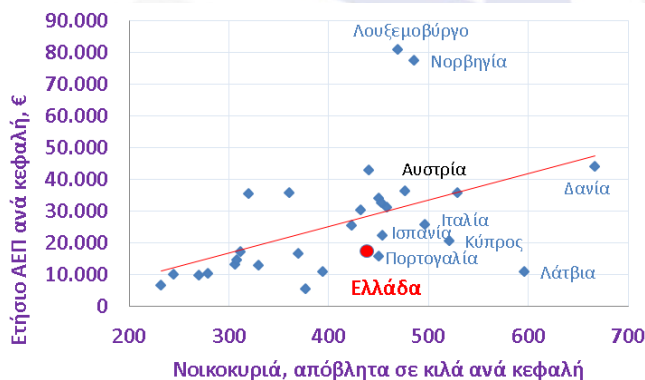

Διάγραμμα 13: Παραγωγή αποβλήτων ανά τομέα 2012, Kg κατά κεφαλή (Eurostat, 2012)

Τα υψηλά απόβλητα κατά κεφαλή στη λειτουργία ορυχείων στην Ελλάδα προκύπτουν κυρίως από την εξόρυξη λιγνίτη, και επηρεάζουν και τη δημιουργία αποβλήτων από την παραγωγή ηλεκτρικού. Ενδιαφέρον έχει η υψηλή δημιουργία αποβλήτων (στον μέσο όρο της ΕΕ) παρά το χαμηλότερο του μέσου όρου κατά κεφαλή εισόδημα της Ελλάδας, γεγονός που υποδεικνύει τα περιθώρια βελτίωσης της διαχείρισης αποβλήτων. Η μεγάλη υστέρηση αποβλήτων στις κατασκευές εκφράζει και την υποχώρηση της δραστηριότητας στον κλάδο.

Διάγραμμα 14: Παραγωγή αποβλήτων από νοικοκυριά, Kg κατά κεφαλή, και ΑΕΠ κατά κεφαλή, 2012 (Eurostat, 2012)

ηλεκτρικής ενέργειας με όρους συμπαράγωγής ηλεκτρισμού-θερμότητας υψηλής απόδοσης.

ι. Εγκατάσταση υποδομών συμπαράγωγής από τις επιχειρήσεις για δική τους χρήση, καθώς και συμμετοχή στον σχεδιασμό-κατασκευή-εγκατάσταση-ολοκλήρωση και συντήρηση συστημάτων συμπαράγωγής ή τμημάτων τους από τεχνικές εταιρίες και μεταποιητικές επιχειρήσεις.

ια. Βελτίωση των ενεργειακών χαρακτηριστικών σε υφιστάμενα κτίρια, μέσω δραστηριοτήτων παραγωγής-διάθεσης και εγκατάστασης δομικών προϊόντων καλών ενεργειακών προδιαγραφών.

ιβ. Προϊόντων που σχετίζονται με εφαρμογές ΑΠΕ στα κτίρια.

ιγ. Στα βιοκαύσιμα, δημιουργούνται ευκαιρίες για δραστηριοποίηση σε ενεργειακές καλλιέργειες και για την διαχείριση φυτικών υπολειμμάτων (σε συνέχεια σταδιακής μετάβασης σε βιοκαύσιμα β' γενεάς προς το τέλος της 10ετίας), καθώς και την παραγωγή βιοκαυσίμων πρωτογενώς ή από ανακύκλωση.

Οι ευκαιρίες βρίσκονται στα... σκουπίδια

Ο τομέας της διαχείρισης των απορριμμάτων αποτελεί έναν κλάδο της ελληνικής οικονομίας, που μπορεί ακόμη και εν μέσω υφεσιακού περιβάλλοντος, να διασφαλίσει σημαντικά περιβαλλοντικά και οικονομικά οφέλη για τη χώρα (Διάγραμμα 13 – 17). Εντούτοις αποτελεί και ένα πεδίο με διαπιστωμένες στρεβλώσεις, δομικές υστερήσεις και ατέλειες που παρεμποδίζουν την ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας και επενδύσεων.

Σήμερα, δεκατέσσερα χρόνια μετά τη θέσπισή του θεσμικού πλαισίου για τη διαχείριση των συσκευασιών και άλλων προϊόντων, με στόχο την επαναχρησιμοποίηση ή αξιοποίηση των αποβλήτων, διαπιστώνεται η ύπαρξη σημαντικών προβλημάτων εφαρμογής. Διαμορφώνονται, όμως, και νέες ευκαιρίες ανάπτυξης επιχειρηματικότητας για τις οποίες απαιτείται ρύθμιση, επαναρύθμιση ή αλλαγή του ρυθμιστικού πλαισίου.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προωθεί μια νέα φιλόδοξη **δέσμη μέτρων** με στόχο τη διευκόλυνση της μετάβασης της Ευρώπης προς μια κυκλική οικονομία (δηλαδή μια οικονομία επαναχρησιμοποίησης και αξιοποίησης των υλικών, και άρα και των αποβλήτων) που θα δώσει ώθηση στην ανταγωνιστικότητα σε παγκόσμιο επίπεδο, θα ενδυναμώσει τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας.

Σήμερα η Ευρώπη χάνει περίπου 600 εκατομμύρια τόνους υλικών που περιέχονται στα απόβλητα κάθε έτος, τα οποία θα μπορούσαν ενδεχομένως να ανακυκλωθούν ή να επαναχρησιμοποιηθούν. Μόνο το 40 % περίπου των αποβλήτων που παράγονται από νοικοκυριά της ΕΕ ανακυκλώνονται, με ποσοστά ανακύκλωσης 80 % σε ορισμένες περιοχές, και κάτω από 5 % σε άλλες.

Στην Ελλάδα παρόλο που έχει συντελεστεί πρόοδος στην εναλλακτική διαχείριση, τα ποσοστά ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης εξακολουθούν να είναι χαμηλά, υποδηλώνοντας όχι μόνο αδυναμία του εθνικού συστήματος διαχείρισης αποβλήτων να ανταποκριθεί στους ευρωπαϊκούς στόχους αλλά κυρίως να ενθαρρύνει την επιχειρηματική δραστηριότητα και τις ανεκμετάλλετες επιχειρηματικές ευκαιρίες στον κλάδο της περιβαλλοντικής βιομηχανίας. Παρά την δεδομένη υστέρηση της Ελλάδας στον τομέα της ανακύκλωσης, μελέτη του ΥΠΕΚΑ «ποσοτικοποίησε» τον κύκλο εργασιών στο 14% του συνολικού τομέα περιβάλλοντος (8,4 δισ.), δηλαδή 1,17 δισ. ευρώ, που αφορά μόνο τις ιδιωτικές εταιρίες του κλάδου.

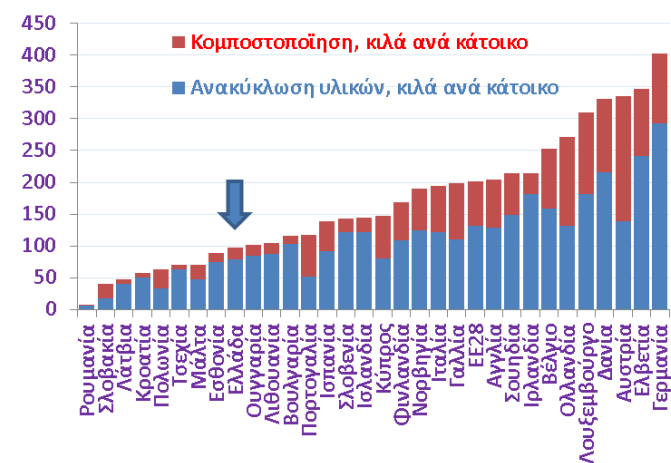
Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της ΕΕ γενικευμένα δεσμευτικά μέτρα που προωθούν τον περιορισμό της παραγωγής αποβλήτων, τον οικολογικό σχεδιασμό και κυρίως την επαναχρησιμοποίηση θα μπορούσαν να αποφέρουν καθαρή εξοικονόμηση 600 δισ. ευρώ ή 8 % του ετήσιου κύκλου εργασιών για τις επιχειρήσεις στην ΕΕ, μειώνοντας παράλληλα τις συνολικές ετήσιες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά 2 έως 4 %.

Είναι, λοιπόν, προφανές ότι η μετατροπή των αποβλήτων αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο για την αύξηση της αποδοτικότητας στην χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων στην ανάπτυξη της οικονομίας και την αξιοποίηση των ωφελειών της κυκλικής οικονομίας.

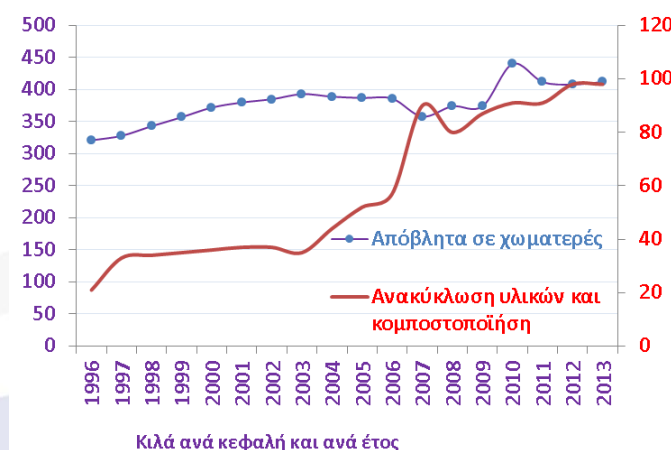
Διάγραμμα 15: Κιλά αποβλήτων ανά κάτοικο που καταλήγουν σε χωματερές και που καίγονται, 2012 (Eurostat, 2012)

Διάγραμμα 16: Κιλά αποβλήτων ανά κάτοικο που ανακυκλώνονται ως υλικά και που κομποστοποιούνται, 2012 (Eurostat, 2012)

Διάγραμμα 17: Κιλά αποβλήτων ανά κάτοικο που ανακυκλώνονται ως υλικά και που κομποστοποιούνται, Ελλάδα (Eurostat, 2012)

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

Ενεργητικό € 435 δισ. 72% συνόλου*	Ίδια κεφάλαια € 58 δισ. 44% συνόλου*	Πωλήσεις € 77 δισ. 46% συνόλου*	Προ φόρων κέρδη € 2,4 δισ. ** 44% κερδών***
Εργαζόμενοι 220.000	Μισθοί € 4,6 δισ.	Ασφαλ. εισφορές € 2 δισ.	Φόρος επί κερδών € 1,6 δισ.

* Άθροισμα δημοσιευμένων ισολογισμών ΑΕ και ΕΠΕ

** Άθροισμα κερδών και ζημιών όλων των επιχειρήσεων

*** Φορολογητέα κέρδη κερδοφόρων επιχειρήσεων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει.

Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής.

Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: info@sev.org.gr

www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation of Enterprises

168, Avenue de Cortenberg

B-1000 Bruxelles

T: +32 (02) 231 00 53

F: +32 (02) 732 35 70

E: main@sevbxl.be